

Савчук Д. І., Данилевський Є. Г., Єфіменко С. Т. Спермопродукція бугаїв типологічній годівлі // Племінна справа і біологія розмноження с.-г. — К.: Урожай, 1972.— Вип. 2.— С. 66—72.

Савчук Д. И., Саятовец Г. Д., Дидковский Н. Р. Особенности оценки потенции племенных быков // Каталог быков-производителей молочных племенных по качеству потомства за 1985 г.— К.: Урожай, 1987.—

Сорокуров В. М. Воспроизводительная способность быков симментальской Черновицкой области в связи с режимом выращивания и использования, типов телосложения: Науч. тр. Зоофака УСХА.— К., 1963.— Т. 16.

Удковський В. А. Сезонні та індивідуальні зміни сперми бугаїв-плідників // Генетика і біохімія с.-г. тварин.— 1970.— Вип. 15.

Інститут розведення і генетики тварин УААН

Важливі результати пошуку взаємозв'язку половий потенції і спермопродуктивності быків з деякою вираженістю статевий диморфізму і проявлених ознак самця в молодому віці.

№ 22/28.002

О. Ф. ХАВРУК, І. С. ПЕТРУША
Р. І. СУХОЛИТКИЙ, М. В. СУХОЛИТКИЙ,
М. І. КОВАЛЮК, Г. М. ГОМУВКА

ПЛЕМЗАВОД НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЧЕРВОНО-РЯБОЇ ПОРОДИ АГРОФІРМИ "ГАЛИЧИНА"

Важливі результати досліджень відтворного схрещування симментальських корів з місцевими плідниками червоно-рябої масті, роздою корів до рекордних надобів у кількості селекційних корівників, оцінки тварин різних генотипів та формування оптимальної структури заводського стада.

Племінний завод агрофірми "Галичина" Снятинського району Івано-Франківської області займається розведенням симментальської з 1950 року, а з 1983 — червоно-рябої молочної породи. Програмою лінійного удосконалення сільськогосподарських тварин та селекційною програмою, розробленою для племзаводу співробітниками Інституту розведення і генетики тварин УААН (1986—1995 рр.), передбачено фор-

© Хаврук О. Ф., Петруша І. С., Сухолиткий Р. І.,
Сухолиткий М. В., Ковалюк М. І., Гомувка Г. М., 1996

Генетика і генетика тварин. 1996. Вип. 28.

№ 228а

мування репродуктора по розведенню нової української червоно-рябої худоби. Особливу увагу при створенні заводського стада звертали на дотримання схем схрещування, відбір та підбір тварин згідно з програмою підбору та "замовних" парувань.

Методика досліджень. Методом складного відтворного схрещування сіментальських корів з голштинськими плідниками створена нова українська молочна порода з подальшим розведенням 3/4Г1/4С, 5/8Г3/8С "в собі". При відтворенні помісей в базових господарствах за якісний показник основного критерію бралася не частка крові тієї чи іншої породи, а вираженість бажаного молочного типу та рівень продуктивності. У племзаводі агрофірми "Галичина спрямовано проводилось більш повніше поглинання сіменталів, і показник частки крові тут є однією з важливих селекційних ознак.

Щорічними планами підбору та "замовних" парувань у заводському стаді було організовано штучне осіменіння 1000 маток спермою кращих голштинських бугаїв. За останні дев'ять років на маточному поголів'ї використовували сім'я бугаїв Доміно 6091995, Мілу 6168085, Кресхевена Дін Ріда 347919, Моубі Реда 378405, Глена 286 МГФ-234 та ін. Ці бугаї належать до п'яти генеалогічних ліній Рифлекшин Совріна 198998, Монтвік Чифтейна 95679, Силін Трайджун Рокіта 252803, Віс Бек Айдіала 933122 і спорідненої групи Романдейл Шейлімара 265607.

Молочна продуктивність матері бугая Доміно за шосту лактацію становила 10222 кг молока жирністю 4,55 %, а бугая Мілу за другу лактацію — 10280 кг жирністю 4,27 %. Із наведених даних видно, що в селекції заводського стада використовували бугаїв-плідників з високим генетичним потенціалом. Останнє підтверджується високими показниками середньої продуктивності матерів плідників використовуваних ліній — 9530 кг молока жирністю 4,23 % та матерів їх батьків — відповідно 11087 й 4,0 %.

Ці дані є підтвердженням того, що в схрещуванні тварин використовували кращих бугаїв-лідерів голштинської породи на сіментальських коровах. Одержані дані опрацьовували біометрично [1]. Економічну ефективність схрещування визначали за рівнем продуктивності різних генотипів порівняно з ровесницями материнської породи [2]. Формування генеалогічної структури породи здійснювали за методикою М. А. Кравченка (1946). Закладку ліній та родин проводили на кращих родоначальників з добре вираженим молочним типом худоби та з високим рівнем продуктивності, технологічними властивостями й спадковою передачею їх нащадкам.

Результати досліджень. Результати наукових досліджень свідчили, що в однакових умовах утримання, годівлі та технології доїння мали перевагу голштинські помісні корови (табл.). З результатів схрещування корів видно, що тварини з часткою крові за голштином менше 50 % за першу лактацію дали прибавку 648 кг молока і 18,3 кг молочного жиру;

— 329 і 18,1 кг та за третю — 840 і 34,6 кг порівняно з центальськими ровесницями, а з 50 % крові відповідно за першу лактацію 1286 і 41,3 кг; другу — 522 і 28,3, третю — 598 і 27,4 кг, з 75 % крові за першу лактацію — 1490 і 50,7 кг; другу — 919 і 39,6; третю — 1679 і 70,1 кг. За живою масою тварини нової молочної породи не відрізняються від материнської.

Результати схрещування корів у племзавод агрофірми "Галичина" (M±m)

Плем'я	Лактація	№	Надій за 305 днів лактації, кг	Вміст жиру, %	Кількість молочного жиру, кг	Жива маса, кг
Сентали	Перша	28	3358±160	3,89±0,03	136,6±6,5	516±7,4
	Друга	28	4431±233	3,82±0,03	167,5±8,6	568±8,7
	Третя і старша	28	4791±262	3,81±0,02	182,2±8,6	620±9,3
1/2С	Перша	19	4006±142 +648	3,90±0,02 +0,01	154,9±5,3 +18,3	509±7,9 -7,0
	Друга	26	4760±114 +329	3,90±0,02 +0,08	185,6±3,5 +18,1	559±7,2 -9,0
	Третя і старша	15	5631±159 +840	3,85±0,03 +0,04	216,8±5,8 +36,4	610±5,3 -10,0
1/2С	Перша	16	4644±74 +1286	3,83±0,04 -0,06	177,9±2,1 +41,3	518±2,4 +2,0
	Друга	36	4953±168 +522	3,88±0,02 +0,06	195,8±6,8 +28,3	558±5,1 -10,0
	Третя і старша	31	5389±131 +598	3,98±0,03 +0,17	209,6±6,2 +27,4	597±7,9 -23,0
1/4С	Перша	53	4848±116 +1490	3,86±0,02 -0,03	187,3±4,3 +50,7	545±5,7 +29,0
	Друга	42	5350±108 +919	3,87±0,03 +0,05	207,1±3,5 +39,6	584±6,6 +16,0
	Третя і старша	35	6470±125 +1679	3,90±0,04 +0,09	252,3±5,5 +70,1	651±7,7 +31,0

Одним з важливих елементів селекції є оцінка корів різних типів у контрольно-селекційних корівниках, де проведено щорічну комісійну оцінку тварин і ведеться нагляд за роздоєм оток. За останні роки всього роздоєно 197 корів, у тому числі до 145, 8000 — 51, 9000—10000 — 2. Більшість цих корів за комплексом ознак були віднесені до плем'ядра репродуктора нової

червоно-рябої худоби. За попередні роки племзаводом було реалізовано 513 голів високоякісного молодняка, 97 % класу еліта-рекорд та еліта, у тому числі 48 бугаїв-плідників, якими були укомплектовані племпідприємства України.

Кращих тварин стада використовували у формуванні генеалогічної структури, внутріпородних типів, заводських ліній та родин. На видатних родоначальників, таких як Супрім Ред 333470, Реда 1713015, Імпрувера 333471, Хеневе 162391 та інших було закладено лінії і проведено їх оцінку. Результати оцінки первісток різних генеалогічних груп свідчать, що в племзаводі агрофірми "Галичина" з високим рівнем годівлі від первісток лінії Хеневе надоєно по 5680 кг молока жирністю 3,90 % при живій масі 570 кг; Супріма — відповідно 5043, 3,89 і 558; Імпрувера — 4516, 3,91, 564, а Реда — 4776, 3,89 і 546. Нашадки цих ліній відповідають вимогам нової червоно-рябої молочної породи. За наведеними даними оцінки, найбільшу племінну цінність мають бугаї лінії Хеневе. Враховуючи результати оцінки плідників зазначених ліній, ми інтенсивно використовували їх у стадах племінних заводів "Терезине" Київської, агрофірми "Галичина" та "Нове життя" Івано-Франківської областей.

На кращих рекордисток, таких як Радісна 8366 (4-10857-3,31), Романтика 9587 (6-9092-3,84), Зибка 7257 (8-6720-3,85) та інших було проведено закладку родин. Від родоначальниці родини корови Радісної за 305 днів четвертої лактації надоєно 10857 кг молока жирністю 3,810 %. До цієї родини віднесено 15 корів. Родина Романтики 9587 нараховує 17 маток, вона є дочкою видатного родоначальника лінії Імпрувера, а продуктивність її досягла за шосту лактацію 9092 кг молока жирністю 3,84 %. Добре поєднує високий надій і жирність молока її дочка Реклама 5530 (3-4755-4,07). У стаді племінного заводу агрофірми "Галичина" закладена ще одна родина на дочку Імпрувера Тою 2480 (4-5975-3,89), до якої належать 12 маток.

Економічна ефективність використання повновікових корів становить: генотипу 1/2Г1/2С — 23493 млн крб; 13 1/4Г3/4С — 16,629; 3/4Г1/4С — 89,165 млн крб. Проводиться робота по відборі тварин для подальшого формування ліній і родин репродуктора червоно-рябої худоби з продуктивністю корів більше 7000 кг молока.

Висновок. Обраний нами метод створення високопродуктивного стада репродуктора нової червоно-рябої молочної породи є ефективним. Найбільшою економічною ефективністю характеризуються тварини 3/4Г1/4С.

1. *Кравченко Н. А.* Методика генеалогических сочетаний: Тр. Днепропетр. с.-х. ин-та. — 1946. — Вып. 2. — С. 50—55.

2. *Методика определения экономической эффективности использования в сельском хозяйстве результатов научно-исследовательских и опытно-конст-*

торських работ, новой техники, изобретений и рационализаторских предложений. — М.: Колос, 1980. — 111 с.

3. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников. — М.: Колос, 1980. — 255 с.

*Институт розведення і генетики тварин
Племзавод агрофірми "Галичина"*

Наведені результати досліджень воспроизводительного скрещування симментальських коров з голштинськими производителями красно-пестрої масті, розводячи їх до рекордних удоев в контрольно-селекційних корівниках, оцінки живої ваги тварин різних генотипів і формування генеалогічної структури стада.

№ 636.22/78.082

П. МОЖИЛЕВСЬКИЙ, О. Т. БУСЕНКО, М. І. ШЕВЧЕНКО

ВИКОРИСТАННЯ ЧЕРВОНО-РЯБИХ ГОЛШТИНІВ ДЛЯ СХРЕЩУВАННЯ ІЗ СИМЕНТАЛЬСЬКОЮ ХОДОБОЮ

Виконано аналіз результатів схрещування червоно-рябих голштинів з маточним поголів'ям симментальської породи і з помісями генотипу симментальська-монбельярдська щодо кровності. Встановлено, що використання напівкровних плідників за голштинською породою на симментальських матках не сприяє поліпшенню молочної продуктивності їх дочок у порівнянні з матерями.

В господарствах України ще на початку 80-х років використання червоно-рябих голштинів планувалось для поліпшення молочної продуктивності симментальської худоби. Червоно-рябих плідників голштинської породи планували використати на матках генотипу симментальська \times 3/4 монбельярдська та 1/2 симментальська \times 1/2 монбельярдська і довести умовну частку крові червоно-рябої голштинської породи до 25 % (Майборода М. М., Самусенко А. І., 1981). Проте цей шлях виявився неефективним. Було вирішено (Зубець М. В., Буркат В. П., Хавриш Ф. та ін., 1985) шляхом відтворного схрещування сименталів (маточної породи) в племінних заводах (з

© **Можилевський П. Л.**, Бусенко О. Т., Шевченко М. І., 1996

Розведення і генетика тварин. 1996. Вип. 28.